

К.е.н. Яковенко Р. В., Семенюк К. О.

Кіровоградський національний технічний університет

ШЛЯХИ АКТИВІЗАЦІЇ ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ

Іноземні інвестиції – це цінності, що іноземні інвестори вкладають в об'єкти інвестиційної діяльності в Україні з метою одержання прибутку або досягнення соціального ефекту.

Інвестиційний клімат в Україні залишається несприятливим незважаючи на те, що владою давно вже задекларована інноваційно-інвестиційна модель розвитку. За оцінками Міністерства економіки, загальна потреба в інвестиціях для структурної перебудови економіки України становить від 140 до 200 млрд дол. США, а щорічна потреба – близько 20 млрд дол. США. Фактичний обсяг необхідних іноземних інвестицій в економіку України становить 40–60 млрд дол. США. За оцінками експертів Всесвітнього банку, для досягнення рівня розвитку США Україні потрібно загалом 4 трлн. дол. США. Отже, фактичні обсяги інвестицій в Україну є мізерними в порівнянні з цими цифрами.

За даними Держкомстату України, обсяг залучених з початку інвестування ПІІ в економіку України на 31 грудня 2014 р. становив 45 млрд 916,0 млн дол. та в розрахунку на одну особу населення складає 1072,0 дол. Інвестиції надійшли зі 131 країни світу. З країн ЄС було внесено 35 млрд 575,5 млн дол. інвестицій (77,5% загального обсягу акціонерного капіталу), з інших країн світу – 10 млрд 340,5 млн дол. (22,5%).

До десятки основних країн-інвесторів, на які припадає майже 83% загального обсягу прямих інвестицій, входять: Кіпр – 13 млрд 710,6 млн дол., Німеччина – 5 млрд 720,5 млн дол., Нідерланди – 5 млрд 111,5 млн дол., Російська Федерація – 2 млрд 724,3 млн дол., Австрія – 2 млрд 526,4 млн дол., Велика Британія – 2 млрд 145,5 млн дол., Віргінські Острови (Брит.) – 1 млрд

997,7 млн дол., Франція – 1 млрд 614,7 млн дол., Швейцарія – 1 млрд 390,6 млн дол. та Італія – 999,1 млн дол.

На підприємствах промисловості було зосереджено 14 млрд 817,1 млн дол. (32,3%) прямих інвестицій, в установах фінансової та страхової діяльності закумульовано 11 млрд 537,4 млн дол. (25,1%), на підприємствах оптової та роздрібною торгівлі, ремонту автотранспортних засобів і мотоциклів – 6 млрд 019,2 млн дол. (13,1%), в організаціях, що здійснюють операції з нерухомим майном – 3 млрд 804,4 млн дол. (8,3%), на професійну, наукову та технічну діяльність – 2 млрд 837,0 млн дол. (6,2%).

Можна виділити головні фактори, на які звертають увагу як іноземні, так і вітчизняні інвестори при здійсненні інвестиційних операцій:

- місткість ринку країни, що отримує інвестиції, яка обумовлена обсягом ВВП і середнім доходом на душу населення. Однак практика невеликих заємності економік (Гонконг чи Сінгапур) підтверджує, що обсяг економіки не повинен бути бар'єром на шляху залучення іноземних інвестицій;

- рівень політичного ризику країни;

- динаміка валютного курсу національної грошової одиниці. При підвищенні валютного курсу стимулюється приплив іноземних інвестицій, зростає вивезення прибутку по іноземних капіталовкладеннях. При падінні, навпаки – скорочується, оскільки іноземні інвестори не зацікавлені у ввезенні прибутку, відсотків, дивідендів;

- географічні та природнокліматичні фактори;

- оцінка підприємницького клімату – витрати виробництва, специфіка податкової системи і розмір ставок корпоративного та іншого податків, специфіка системи фінансових пільг, вартість і рівень кваліфікації робочої сили, рівень розвитку транспортної інфраструктури, вартість орендної плати й комунальних послуг, адміністративні процедури, допомога місцевої влади в підборі місцевих кадрів, у одержанні фінансових стимулів та ін.;

- відкритість національної економіки. Більш відкрита до зовнішнього світу економіка залучає більше інвестицій;

- рівень розвитку інфраструктури;

- досконалість законодавства, що виявляється в недостатньому правовому забезпеченні, зокрема з питань платежів до бюджетів усіх рівнів та централізованих фондів спеціального призначення, а також у тривалій процедурі реєстрації і отримання необхідних сертифікатів, у відсутності дієвого механізму правового захисту інвесторів від боржників і недоброчесних партнерів. Все це стало причиною виходу з українського ринку багатьох потужних компаній;

- митні бар'єри. Високі ставки мита на ввезення при надходженнях іноземних інвестицій в Україну, непорозуміння з митними органами при визначенні митної вартості товарів, способу нарахування мита та акцизного податку, затримки вантажів на кілька днів – все це робить поставки як в Україну, так і за її межі, дедалі менш привабливими в очах західних бізнесменів;

- дієва система страхування: недостатньо розвинені механізми державного страхування іноземних інвестицій.

Основними напрямками поліпшення інвестиційного клімату країни повинно бути:

- формування сприятливого інвестиційного іміджу через організацію та участь у міжнародних виставках, ярмарках, інвестиційних проектах, публікації в міжнародних друкованих виданнях відповідного профілю;

- сприяння розвитку інвестиційної інфраструктури (інвестиційних фондів, аудиторських та страхових компаній);

- покращення інформаційного забезпечення іноземних інвесторів про потенційні можливості інвестування;

- розробка та подання пропозицій у вищі органи державної влади України щодо вдосконалення державного регулювання сфери іноземного інвестування;

- підтримка малого підприємництва, оскільки малий та середній бізнес дозволяють використовувати інвестиційний потенціал територій, створювати конкурентне ринкове середовище, швидко реагувати на споживчі потреби і кон'юнктуру ринку, розширюють мережу видів діяльності, орієнтуються на регіональну і місцеву специфіку;

- сприяння розвитку фондового ринку з метою активізації участі іноземних інвесторів у процесах приватизації, зокрема шляхом здійснення портфельних інвестицій.

Реалізація вказаних заходів суттєво змінить інвестиційне середовище в нашій країні та стимулюватиме притік іноземних інвестицій, що створить надійне підґрунтя для інноваційного розвитку.